

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi
Bakı İdarəetmə və Texnologiya Kolleci

“Peşə etikasını və etiket qaydaları”

fənninin

PROQRAMI

040714– “Turist, mehmanxana təsərrüfatının təşkili və idarə edilməsi”

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi Bakı
İdarəetmə və Texnologiya Kollecinin Metodiki
şurasının 15 sentyabr 2017-ci il tarixli iclasının
qərarı ilə təsdiq edilmişdir.

(Protokol № 1)

Bakı 2017

Tərtib etdi:

Bakı İdarəetmə və Texnologiya
Kollecinin ixtisas müəllimi

Əhmədli Fərid Xanoğlu

Redaktor:

Bakı İdarəetmə və Texnologiya
Kollecinin ixtisas müəllimi

Cəbiyev Cavid Şəfiyulla

Rəy verənlər:

Bakı İdarəetmə və Texnologiya
Kollecinin ixtisas müəllimi

1. Əsgərli Güllü Fərman

Azərbaycan Turizm və Menecment
Universitetinin ixtisas müəllimi

2. Hüseynzadə Aynur İlqar

İZAHAT VƏRƏQİ

Müasir dövrdə etikanın rolu böyükdür. Bu, cəmiyyətin mənəvi vəziyyətini təhlil etməli, bu vəziyyətə səbəb olan amilləri göstərməli, qərarlar təklif etməli və cəmiyyətin mənəvi oriyentlərini yeniləşdirməyə kömək edən istiqamətləri əks etdirməlidir. Cəmiyyət bütün dövrlərdə xeyir və şəri müəyyən əxlaq qaydaları olan anlayışları, məfhumları seçib ayırd edir. Bu məfhumun anlayışı inkişaf tarixinin dürüst müəyyən edilməsi ilə etika elmi məşğul olur. İnsan davranışı sosial mühitlə qarşılıqlı təsir zamanı insan tərəfindən edilən hərəkətlər məcmusudur. İnsan davranışı onun xarakterini, temperamentini, zövqünü və bütün şəxsiyyətini xarakterizə edir.

Təqdim olunmuş “Peşə etikasını və etiket qaydaları” fənninin proqramında etikanın nə demək olduğu, bizim nəyə görə etik normalara ehtiyacımız olduğu və müxtəlif peşələrdə fəaliyyət göstərən professionalların hansı etik normaları gözləməsi gərəkliyi məsələlərlə yanaşı bir çox sahələrdə etikənin tətbiqi öyrənilir.

“Peşə etikasını və etiket qaydaları” fənni üzrə tərtib olunmuş bu proqram kollecdə “Turist, mehmanxana təsərrüfatının təşkili və idarə edilməsi” ixtisasında təhsil alan tələbələr üçün nəzərdə tutulmuşdur. Proqrama həm mühazirə (30 saat), həm də seminar (30 saat) saatları daxildir.

MÖVZULAR ÜZRƏ SAATLARIN PAYLANMASI

№	Mövzuların adları	Mühazirə	Seminar
1.	Etikanın inkişaf tarixi	2	2
2.	Etikanın əsas kateqoriyaları	2	2
3.	Peşəkar davranış haqqında etika	2	2
4.	Əmək kollektivində işgüzar münasibətlər etikasısı	2	2
5.	İşgüzar qəbullar, etiket qaydaları	2	2
6.	Rəhbər etiketi və katibin etiketi	2	2
7.	Peşəkar davranış haqqında etika	2	2
8.	Peşə etikasısı və etiket qaydaları	2	2
9.	Masa arxasında etiket qaydaları	2	2
10.	Qonağı qarşılama qaydaları	2	2
11.	Vətəndaş cəmiyyətində etiket qaydaları	2	2
12.	Şəxsiyyətlərarası münasibətlər	2	2
13.	Xidmət sahəsində etiket qaydaları	2	2
14.	Həkimlik etikasısı	2	2
15.	Azərbaycanda peşə etikasısının inkişaf tarixi	2	2
Cəmi: 60 saat			

MÖVZULAR VƏ ONLARIN İZAHİ

Mövzu 1. Etikanın inkişaf tarixi – 4 saat

Etika əxlaq haqqında elm kimi. Etikanın əsas anlayışları və onlar arasında qarşılıqlı əlaqə. Etikanın inkişaf tarixi

Mövzu 2. Etikanın əsas kateqoriyaları – 4 saat

Əxlaqın əsas təyinedici kateqoriyaları:

- vəzifə borcu
- vicdan və dürüstlük
- əməkdaşın əxlaqi məsuliyyəti

Etikanın əsas kateqoriyalarının qarşılıqlı əlaqəsi.

Mövzu 3. Peşəkar davranış haqqında etika – 4 saat

Əxlaqın əsas elementləri və onların qarşılıqlı əlaqəsi. Şəxsiyyət haqqında kriteriyalar və keyfiyyətlərin mahiyyəti. Əxlaqın xüsusiyyətləri və məzmunu

Mövzu 4. Əmək kollektivində işgüzar münasibətlər etikasası – 4 saat

Əmək kollektivi anlayışı. Əmək kollektivi və onun strukturu. Formalı və qeyri-formal lider. Əmək kollektivinin əxlaqi psixologiyası

Mövzu 5. İşgüzar qəbullar, etiket qaydaları – 4 saat

İşgüzar qəbulların növləri. İşgüzar etiketdə dəvətnamələr. İşgüzar qəbulların keçirilməsində etiketdə olan tələblər

Mövzu 6. Rəhbər etiketi və katibin etiketi – 4 saat

Rəhbərin işçilərlə davranış qaydaları. İşgüzar münasibətlər. İşgüzar telefon danışığı etiketi. Katibin iş funksiyası. İşgüzar kişi və qadının geyim tərzisi.

Mövzu 7. Peşəkar davranış haqqında etika – 4 saat

İnsan davranışının sosial mühitlə qarşılıqlı təsiri. Xidmət sahəsi işçilərinin peşəkar davranışı. Xeyirxahlıq və mehribanlıq. Nəzakətlik və səmimilik

Mövzu 8. Peşə etikasası və etiket qaydaları – 4 saat

Etika anlayışı. Peşə etikasının prinsip və normaları. Peşə əxlaqi məsələlərinin tarixi. Davranış normaları.

Mövzu 9. Masa arxasında etiket qaydaları – 4 saat

Masa arxasında özünü aparma qabiliyyəti. İşgüzar aləmdə qəbulların mahiyyəti. Diplomatik qəbullar. Masa arxasında oturmaq qaydası. Qəbullarda davranış etiketlərini gözləmək.

Mövzu 10. Qonağı qarşılama qaydaları – 4 saat

Qonaqpərvərlik anlayışı. Ev sahibinin geyiminə diqqət verməsi. Qonağı qarşılamaq və qəbul etmək. Yemək təqdim etməyin ədəbi. Qonaqların yola salınması.

Mövzu 11. Vətəndaş cəmiyyətində etiket qaydaları – 4 saat

Etiket sözünün etimologiyası. Etiket növləri. Ümumvətəndaş etiketi. Etiket ümumi qaydaları.

Mövzu 12. Şəxsiyyətlərarası münasibətlər – 4 saat

Qruplarda şəxsiyyətlərarası münasibətlər. Qruplarda şəxsiyyətlərarası münasibətlərin səviyyələri. Şəxsiyyətlərarası münasibətlərin növləri

Mövzu 13. Xidmət sahəsində etiket qaydaları – 4 saat

Xidmət sahəsində müştərilərin şikayətlərinin əsas səbəbləri. Xidmət sahəsində münaqişənin növləri. Xidmət sahəsində münaqişənin nəticələri. Münasibətin həlli üsulları.

Mövzu 14. Həkimlik etikası – 4 saat

Həkimlik etikası anlayışı. Həkimlik deontologiyası. Qədim yunan həkimi Hippokrat. Həkimlik elminin qanunları.

Mövzu 15. Azərbaycanda peşə etikasının inkişaf tarixi – 4 saat

Peşə etikasının əsas anlayış və prinsipləri. Etik dəyərlərə sahib şəxs və qurumlar. Azərbaycanda peşə etikasının inkişafı. Müasir dövrdə etikanın rolu.

ƏDƏBİYYAT

1. Bayramov Ə.,Əlizadə Ə. Psixologiya Bakı, 2006.
2. Bakıxanov A.A. Təhzibül-əxlaq Bakı, 1984.
3. Cəfər Məmməd. Nizaminin fikir dünyası Bakı, 1982.
4. Cəfərli T. Marksist-leninçi etikanın nəzəri əsasları Bakı, 1974.
5. Eyvazov F. Dahi alim və filosof Bakı, 1981.
6. Назаров В. Прикладная этика, учебник. М., 2005.

Bakı İdarəetmə və Texnologiya Kollecinin müəllimi Əhmədli Fərid Xanoğlu oğlu tərəfindən “Turist, mehmanxana təsərrüfatının təşkili və idarə edilməsi” ixtisası üzrə təhsil alan tələbələr üçün hazırlanmış “Peşə etikası və etiket qaydaları” fənninin proqramına

Rəy

Hər bir insan iş həyatında uğur qazanmağını, peşəkar olmağını istər, öz karyera yüksəlişini həyatının mənası kimi başa düşə bilər. Lakin bir çoxları bu uğuru və yüksəlişi bilik dairəsinin genişliyi ilə və yaxud ali peşə səviyyəsi ilə ölçürlər. Birmənalı olaraq söyləmək olar ki, insanda mütləq həm bilik, həm də yüksək peşə səviyyəsi olmalıdır. Lakin sözün əsl mənasında, iş adamının irəliləyişi daha çox onun insanlarla düzgün ünsiyyət qurmağından, iş yerində müəyyən etik norma və qaydalara riayət etməyindən, özünü insanlara estetik cəhətdən düzgün təqdim edilməsindən və əlbəttə ki, insan psixologiyasına bələd olmağından asılıdır. İnsanın psixoloji xüsusiyyətlərinə yaxından bələd olmaq, fəaliyyət və ünsiyyət prosesində onları düzgün nəzərə almaq müasir mütəxəssis hər bir sahədə çalışan işçi üçün vacib olduğu kimi, insanla münasibətdə olan hər bir şəxs üçün də eyni dərəcədə zəruridir. Məhz bu baxımdan “Peşə etikası və etiket qaydaları” fənni üzrə tərtib olunmuş bu proqramın kollecdə “Turist, mehmanxana təsərrüfatının təşkili və idarə edilməsi” ixtisasında təhsil alan tələbələr üçün vacib rol oynayır.

Bakı İdarəetmə və Texnologiya Kollecinin müəllimi Əhmədli Fərid tərəfindən “Turist, mehmanxana təsərrüfatının təşkili və idarə edilməsi” ixtisası üzrə təhsil alan tələbələr üçün işlənib hazırlanmış “Peşə etikası və etiket qaydaları” fənninin proqramının qəbul olunmasını tövsiyə edirəm.

**Bakı İdarəetmə və Texnologiya
Kollecinin müəllimi:**

Əsgərli Güllü